

iz teorije in prakse

Za bodočo arhivsko zakonodajo – prispevki XIV. zborovanja slovenskih arhivskih delavcev v Škofji Loki 1991

Nekaj dopolnil k strokovnim osnovam za pripravo dela zakona o naravni in kulturni dediščini, ki se nanaša na arhivsko gradivo in arhive

Ob simpoziju Arhivi in Evropa brez meja, Maastricht 2-5. oktobra 1991, ter obisku Centralnega državnega arhiva v Haagu

Jože Žontar

Strokovne osnove, ki se nanašajo na omenjena vprašanja, so bile objavljene v Obvestilih Arhiva Republike Slovenije.¹ Udeležba na simpoziju v Maastrichtu ob 100-letnici nizozemskega arhivskega društva ter obisk Nizozemskega centralnega državnega arhiva v Haagu pa sta bila priložnost za nova spoznanja, ki bi jih kazalo upoštevati tudi pri pripravi zakona.

Simpozij je potekal deloma v obliki plenarnih sej, deloma v obliki sekcij. Na sekciji, katere tema se je glasila Zaščita arhivske dediščine – vprašanja učinkovitosti zakonodaje, predpis ali prepričevanje je Klaus Oldenhege na praktičnem primeru iz Nemškega zveznega arhiva v Koblenzu opozoril na pomen navajanja vrst gradiva v zakonu. Odkar imajo zakon, ki ureja delo tega arhiva – navaja pa primere vrst arhivskega gradiva – arhivu izročajo tudi bogato fotografsko gradivo, ki nastaja pri protokolu zvezne vlade, medtem ko so ga prej, po preteku določenega časa, prodali. Vseh vrst arhivskega gradiva ob **definiciji pojma »arhivsko gradivo«** gotovo ni mogoče izčrpno navesti. Kazalo pa bi se pri tem ozirati tudi na probleme razmejitve z drugimi dejavnostmi, ki se pojavljajo v praksi.

Glede javnega arhivskega gradiva smo v strokovnih osnovah zapisali, da bi kazalo določiti **rok izročanja arhivom** 30 let od njegovega nastanka, z izjemo gradiva sodišč, tožilstev in pravobranilstev, za katerega je predlagan rok 50 let od nastanka. Tridesetletni rok bi kazalo še nekoliko preučiti. Na Nizozemskem imajo doslej rok izročanja javnega arhivskega gradiva 50 let od nastanka, predlagajo pa skrajšanje na 20 let, o čemer so pripravili posebno študijo.² V njej so vsebovane tudi nekatere zanimive ugotovitve glede količine arhivskega gradiva, ki ga odberejo pri državnih organih. Tega naj bi bilo v času po letu 1945 5%, v primerjavi z vsem nastalim gradivom. Ken Hall iz arhiva v Lancashiru pa je v Maastrichtu navedel podatek, da je v času sedemdesetih let (1875-1945) nastala le 1/5

gradiva v primerjavi s količino, nastalo v letih 1945-1990. Razlog za tako povečanje vidi v porastu nalog javne uprave ter v velikem porastu birokracije.

Poseben problem predstavlja vprašanje **dostopnosti arhivskega gradiva, ki vsebuje osebne podatke**. Zakon o varstvu osebnih podatkov, ki ga je sprejela Skupščina Republike Slovenije v marcu 1990, opredeljuje osebne podatke kot podatke, ki kažejo na lastnosti, stanja ali razmerja posameznika, ne glede na obliko, v kateri so izraženi. V 10. členu pa določa ta zakon: Če nameravajo uporabniki uporabljati osebne podatke za znanstveno-raziskovalne namene, lahko takšnim osebam upravljalec zbirke podatkov posreduje zahtevane osebne podatke, vendar na način in v obliki, ki ne omogoča identifikacije posameznikov, na katere se nanašajo. Gornja določila se nanašajo seveda tudi na osebne podatke v arhivih, kajti potem ko niso več potrebni za dosego namena, zaradi katerega so bili zbrani, obdelani in shranjeni, se izročijo arhivu v skladu z zakonom o naravni in kulturni dediščini, in se ne zbrišejo in uničijo (9. člen zakona o varstvu osebnih podatkov).

Ta določila najbolj odgovarjajo predstavam strogih varstvenikov osebnih podatkov. Potrebno pa bi bilo kolikor mogoče upoštevati tudi interese raziskav novejših zgodovine, zlasti če javni interes glede raziskovanja bistveno odtehta pomen varovanja. Pri osebnostih novejših zgodovine je treba zato dopustiti skrajšanje varstvenih rokov. V načeln pa se je treba sprijazniti z dolgim rokom zapore pri gradivu, ki vsebuje osebne podatke, iz razloga, ker je edino na ta način mogoče zagotoviti ohranitev takih dokumentov, podobno kot pri zapnem gradivu.

Varovanje osebnih podatkov pa povzroča v praksi nemalo težav. Že dejstvo, da je bila na lanskem zborovanju nemških arhivarjev v Lübecku, uvrščena tema o pravnem vidiku osebnih podat-

kov, še bolj pa sama diskusija na zborovanju, sta pokazala, da na splošno ni dovolj jasen pojem »osebni podatki«. To namreč niso »osebni spisi« za razliko od »stvarnih« – ne gre torej za pojme, ki jih pozna pisarniško poslovanje, saj se lahko pojavijo osebni podatki v kakršnemkoli spisu. To pa pomeni, da bi morali arhivi – če bi se hoteli dosledno ravnati po predpisih – pred uporabo pregledovati velike množine gradiva, kar predstavlja skoraj nerešljiv problem. Znana je praksa bavarskih državnih arhivov, po katerih se odgovornost glede varstva osebnih podatkov na podlagi pismene izjave uporabnikov prenaša na uporabnike. Sicer je na omenjenem zborovanju referent Hans Joachim Hecker iz Münchna opozarjal na nevarnost, da bi v primeru pravnega spora prizadeti terjali odgovornost od arhiva, ker bo pri njem lažje računati na finančni efekt.⁴ Tudi na zborovanju saških arhivarjev aprila 1991 so imeli referat z naslovom Varstvo osebnih podatkov in njegove posledice na arhivsko dejavnost (Klaus Oldenhage).⁵

Kako pojmujejo v Združenih državah Amerike varovanje osebnih podatkov je pojasnila v Maastrichtu v sekciji z naslovom Upoštevanje privatnega življenja in svoboda informacij Trudy Huskamp-Peterson. V zanimivem predavanju je razlikovala privatnost posameznikov (med te je uvrstila zdravstvene, seksualne, verske, ekonomsko-informativne podatke o posameznikih ter podatke, ki so bili zaupno sporočeni odvetnikom), privatnost športnikov, filmskih igralcev in medijskih zvezd (k tem je prišlela podatke glede njihovih ekonomskih dejavnosti in družinskega življenja) ter privatnost javnih funkcionarjev (kot primer je omenjala pripadnost nelegalnim političnim in drugim organizacijam). Glede zadnje vrste privatnosti pa je še poudarila, da je v nekem smislu relativna, ker ob prevratih postanejo lahko nelegalne organizacije legalne. Vsekakor pa je treba upoštevati, da je bilo to predavanje zasnovano na podlagi ameriškega pogleda na obravnavo vprašanja.

Prav problemom varovanja osebnih podatkov politične narave pa pripisujemo Evropi poseben pomen, kar je aktualno zaradi metod v polpretekli dobi v fašističnih, nacističnih in komunističnih režimih. Pri tem ne gre za zaščito podatkov o uradnih osebah, ki so izvrševale sodna ali upravna dejanja (npr. razni funkcionarji, upravni svetniki ali sodniki), marveč o vseh udeleženceh v postopkih kot o obdolženih, prijaviteljih, pričah itd. pri čemer so imeli ti postopki za posledico npr. izključitev iz šole, izgubo službe, preganjanja, zapor, odvzem premoženja, onemogočanje znanstvenega ali literarnega dela, v nekaterih primerih celo smrt. V Nemčiji so izdelali študijo, ki obravnava vprašanje dostopnosti gradiva državne varnostne službe (Staatssicherheitsdienst) iz bivše Nemške demokratične republike, pri katerem prihaja ta problematika še posebej do izraza, v pripravi pa je poseben predpis, ki bo urejal uporabo tega gradiva.⁶ V zvezi s splošnimi vprašanji dostopnosti arhivskega gradiva pa je treba omeniti napovedi nizozemske ministrice Hedy d'Ancona v okviru teme Občan in administracija, da pripravljajo pri Evropski skupnosti projekt o dostopnosti arhivskega gradiva. Cilj ar-

hivske zakonodaje v okviru Evropske gospodarske skupnosti naj bi bila koordinacija pogojev uporabe nacionalnega in skupnega arhivskega gradiva. Kot probleme, ki se pojavljajo v praksi, je navajala velike razlike v času, ko je v arhivskih čitalnicah na voljo arhivsko gradivo, razlike v številu škatel gradiva, ki ga dobijo uporabniki, razlike glede ugodnosti, ki jih uživajo akademsko izobraženi raziskovalci v primerjavi z ostalimi. Recipročne klavzule za tuje uporabnike arhivskega gradiva že doslej slovenska arhivska zakonodaja ni poznala. V luči pozitivnega razvoja mednarodnih odnosov v Evropi tudi v bodoče to ne prihaja v poštev.

V zvezi z liberalizacijo uporabe arhivskega gradiva pa je treba poudariti, da ima varovanje arhivskega gradiva še vedno prednost pred uporabo. Osnovni cilj arhivov je trajno varovanje arhivskega gradiva in tej nalogi se morajo podrediti vse ostale. To pa ima seveda za posledico določene omejitve pri uporabi poškodovanega ali ogroženega arhivskega gradiva.

Številni problemi so zvezani z vprašanjem bodoče strukture in organizacije arhivske dejavnosti pri nas. V objavljenem tekstu o strokovnih osnovah smo opozorili na sisteme organiziranosti javne uprave in na možne posledice pri organiziranosti arhivske dejavnosti. Znana je organizacija arhivske službe v Italiji, ki temelji dosledno na načelu stroge delitve po vrstah javne uprave, kar pa kaže določene pomanjkljivosti. Brez dvoma so potrebni arhivi, katerih ustanovitelj je država, tudi za širša območja. Osnove zanje so v posameznih državah zelo različne (npr. province ali deli provinc, departmaji, deli dežel), važno pa je, da ti prevzamejo tudi arhivsko gradivo organov za avtonomna območja, kjer obstojijo. Poučen je primer Nizozemske, ki ima 11 provinc in za vsako od teh obstoji državni arhiv, ki prevzema ne le gradivo državnih organov in ustanov z območja province, marveč tudi gradivo predstavništva province in njenih ustanov. Državni arhiv za provinco Južno Holandijo pa ni samostojen in je združen s centralnim državnim arhivom v Haagu. Dodamo naj še, da štejejo province poprečno nekaj nad milijon prebivalcev. Enako prihaja v Nemčiji gradivo landratov, ki so avtonomni organi, v državne arhive. Tudi v Sloveniji potrebujemo državne arhive za širša območja. Ne glede na to, kako bodo oblikovane morebitne regije, ne bi kazalo bistveno spreminjati območij dosedanjih regionalnih arhivov, ki obstojijo že 25 let.

Pomembna sestavina arhivske mreže so tudi mestni in občinski arhivi. Njihov obstoj temelji na načelu, da naj bodo arhivi čimbližje kraju, kjer so nastali, ker od tod prihajajo uporabniki. Novejši vpogled v njihovo organiziranost in delovanje nudijo prispevki, objavljeni pred kratkim v Janusu.⁷ Naloge mestnih in občinskih arhivov so predvsem povezane s preučevanjem zgodovine kraja in njegovih prebivalcev. Pri njih prihajajo do izraza zelo diferencirani interesi uporabnikov: Ti arhivi odgovarjajo na številna vprašanja uporabnikov, navadno opravljajo tudi manjše raziskave za uporabnike. Značilni profil obiskovalcev v teh arhivih so nepokliceni zgodovinarji, osebe, ki se zanimajo za genealoška preučevanja in podobno. Glede organizira-

nosti mestnih oz. občinskih arhivov sta v evropski zakonodaji dve usmeritvi, ki bi ju lahko označili glede na zastavljene cilje: po prvi naj bi razvili čim bolj popolno mrežo mestnih in občinskih arhivov, tudi če v manj premožnih občinah upravlja z občinskim arhivom občinski tajnik, ali pa da so občinski arhivi priključeni drugim ustanovam, po drugi pa prav tako pospešujejo mestne in občinske arhive, vendar pa dopuščajo njihovo ustanavljanje le v primerih, če zadovoljujejo predpisanim kriterijem, sicer pa morajo mesta oz. občine ter njihove ustanove oddajati arhivsko gradivo območnemu državnemu arhivu kot depozit (npr. v Belgiji, v nekaterih nemških deželah). V drugem primeru seveda arhiv odloči, kaj bo prevzel kot arhivsko gradivo. Ena izmed variant prve smeri je ustanavljanje skupnih občinskih arhivov (Norveška, Nizozemska). Za prvi sistem govori kar impozantno število mestnih in občinskih arhivistov, ki jih je npr. v Nemčiji več kot arhivistov v državnih arhivih. Pri nas pa je treba upoštevati poleg dosežanega razvoja, ko ni bilo osnove za tak tip arhivov, še zlasti dejstvo, da je slabo razvito razumevanje za arhive in bi se verjetno pospeševanje ustanavljanja občinskih arhivov sprevrglo v izročanje občinskih arhivov lokalnim muzejem in knjižnicam, seveda s škodljivimi posledicami. Potrebno pa je poudariti – ko govorimo o občinskih arhivih – da pri tem ne mislimo na sedanje občine, ki so posledica komunalnega sistema iz leta 1955, marveč na hodoče, ki bodo brez dvojna manjše. Opozorimo naj tudi na dosežanje reševanje lokalnih želja, kadar je obstajal velik zgodovinski interes in tradicija v lokalnem zgodovinsko in sicer v obliki dislociranih enot arhivov (kot npr. v Škofji Loki, Idriji, Piranu) in ki so pokazali svojo upravičenost.

Osnovni pogoj za normalno delovanje arhivov je ta, da prihaja v arhive dobro odbrano in urejeno arhivsko gradivo. Za doseg cilja je zakon o naravni in kulturni dediščini porazdelil obveznosti med arhive in ustvarjalec arhivskega gradiva. Stalno pa opazujemo, da večina ustvarjalec ne upošteva predpisov in da se stanje ne izboljšuje. S tem v zvezi velja opozoriti na **arhivsko inšpekcijsko službo**, ki je predpisana na Nizozemskem in opravlja nadzor nad dokumentiranim gradivom ustvarjalec. Organizirana je na več nivojih: 1) pri centralnem državnem arhivu v Haagu za centralne državne organe in ustanove, 2) pri državnih arhivih v provincah za državne organe in državne ustanove v provincah, 3) pri avtonomnih provincialnih oblastvih za provincialne organe, mesta in občine ter njihove ustanove. Inšpekcijska služba pri državnih arhivih je organizacijsko ločena od splošne dejavnosti arhivov. Pri državnih arhivih v provincah je običajno po en arhivski inšpektor. Način dela inšpektorjev je ugotavljanje stanja in svetovanje. Najnovejši predpisi pa zagotavljajo inšpekciji možnost, da enkrat na leto – v parlamentu, kadar gre za gradivo državnih organov in ustanov ter občin – poda poročilo o stanju dokumentarnega gradiva ter zahteva konkretne ukrepe za odpravo nepravilnosti. Poudariti pa je treba – glede na želje nekaterih pri nas v preteklosti – da naloga arhivske inšpekcije ni skrb za pisarniško poslovanje ali za napredek

tega poslovanja, marveč skrb, da se arhivsko gradivo ne bo uničilo, da bo pravilno odbrano in v urejenem stanju izročeno arhivu.

Na podlagi pravilnika o sestavi in vodenju evidene arhivskega gradiva iz leta 1981⁸ mora delovati pri Arhivu Republike Slovenije centralni register arhivskih fondov. Ta bo izgubil svoj pomen, ko bodo arhivi med seboj povezani v računalniško-informacijsko mrežo, saj bo omogočala uporabnikom v kateremkoli arhivu dobiti podatke o gradivu v vseh sloveskih arhivih, obenem pa bo omogočala spremljati tudi stanje arhivskega gradiva v arhivih in na tej podlagi sprejemati ustrezne ukrepe. Kaže pa se potreba po nekem novem centralnem registru iz pravnih razlogov in sicer za evidenco privatnih imetnikov, katerih dokumentarno gradivo bo razglašeno za arhivsko. Tako kot v ostalih državah zahodne Evrope naj bi dobilo dokumentarno gradivo javnega izvora lastnosti arhivskega gradiva že na podlagi zakona. Z odpravo družbenih pravnih oseb in izvedbo lastninjenja ne bo potrebna več valorizacija ustvarjalec dokumentarnega gradiva v dosežanem pomenu. Pač pa bo ostala potreba po valorizaciji privatnih pravnih oseb in fizičnih oseb zaradi razglasitve njihovega dokumentarnega gradiva za arhivskega. Ker se s tem nalagajo imetnikom določene obveze, je potreben javni razvid imetnikov ter njihovih obveznosti in sicer skupen za vso republiko.

O **izobraževanju arhivskih delavcev** imamo iz zadnjega časa dva zapisa, ki sta bila objavljena v Arhivih.⁹ V drugem prispevku navajamo tudi nekaj bibliografije, ki se nanaša na to temo. Opozorili bi še na najnovejšo mednarodno bibliografijo s področja arhivskega šolanja za leta 1975-1990, ki jo je letos objavil Glavni državni arhiv Belgije, skupaj z državnimi arhivi v provincah.¹⁰ Žal pa bibliografija ne upošteva prispevkov v slovanskih jezikih.

Odkar imamo predavanja iz arhivskih ved na oddelku za zgodovino Filozofske fakultete v Ljubljani, lahko pridobijo kandidati z visoko izobrazbo del znanja, potrebnega za delo v arhivih, že v času rednega študija. Predavanja iz arhivskih ved obsegajo v 3. letniku arhivistiko (1. semester) ter vrste arhivskega gradiva (2. semester), v 4. letniku pa upravni in ustavni razvoj na Slovenskem od 16. stoletja do najnovejšega časa (oba semestra). Poleg tega imajo študentje 4. letnika še dve uri seminarja oz. vaj iz arhivistike. Arhivistika se predava bolj na informativni stopnji, nekako v obsegu uvoda v študij arhivistike, saj je treba upoštevati, da večji del študentov koristi znanja iz arhivistike bolj pri uporabi arhivskega gradiva kot pa pri delu z njim, saj se jih le manjši del lahko zaposli v arhivih. Vsekakor pa moramo poudariti, da je vsebina predavanj skladna s programi na drugih univerzah v Evropi, kjer se predava arhivistika v povezavi z zgodovino. Nekoliko drugačna pa je seveda usmeritev arhivistike na anglosaških šolah, kjer je bolj povezana z informatiko in knjižničarstvom. Ne vidimo možnosti, niti potrebe, da bi študij arhivskih ved na fakulteti širili ali kako spreminjali. Na splošno pa ugotavljamo, da je vključitev arhivistike v visokošolski študij bistveno pospešila razvoj vede tudi pri nas.

Seveda je razumljivo, da znanje, ki ga pridobijo študentje ob študiju na fakulteti ne zadošča za delo v arhivu in da je zato nujno potrebno zagotoviti nadaljnje izobraževanje po nastopu dela v arhivu. Tu pa se srečujemo ves čas z vrsto problemov. Ne gre samo za to, da organiziramo nek tečaj, marveč je potrebno zagotoviti sistematično šolanje, ki bi trajalo eno leto in bi bilo obvezno za vse pripravnike, pri čemer bi v glavnem zadoščalo, da bi se pouk odvijal enkrat na teden. Po drugi strani pa bi morala biti obveza vseh arhivov, da dajo na razpolago svoje najboljše sodelavce kot predavatelje. Obenem pa je treba doseči povezavo pedagoške dejavnosti z raziskovalno, saj je ta pogoj za uspešnost prve. Organizirano izobraževanje bi moralo seveda zajeti vsa področja, vključno z računalništvom, ter bi moralo biti povezano s prakso. Ne vidimo nobene realne možnosti, da bi bilo organizirano v okviru fakultete, marveč ga je treba urediti v sklopu arhivske službe. Na zahtevo po organiziranem šolanju navaja tudi vtis, ki ga je mogoče dobiti ob strokovnih izpitih. Zelo pogosto obsega znanje kandidatov namreč le to, kar so zvedeli v pogovoru od starejših kolegov. Le deloma bi bilo mogoče to zagovarjati s pomanjkanjem učnih pripomočkov.

Omeniti moramo še splošno pripombo, ki izvira od zapažanj tujecev, kadar prihajajo v stik z delavci v naših arhivih. Menijo, da splošni strokovni nivo zaostaja za stanjem v zahodni Evropi in da bi bilo potrebno razmisliti o tem, da bi moral imeti del zaposlenih v arhivih doktorat. Tega seveda ni mogoče zahtevati od že zaposlenih delavcev, toda na tak korak, ki je nujen, se je treba čimprej pripraviti.

Za zaključek pa si moramo zastaviti še vprašanje strukture zaposlenih v arhivih. Osnova zanjo so doslej normativi in standardi za arhivsko dejavnost, ki jih je sprejela Kulturna skupnost Slovenije leta 1985. Temeljijo na strukturi arhivskega gradiva v arhivih, ki je bila posledica obstoječega družbenega sistema, pa tudi dejstva, da so bili arhivi zaradi spremembe načina odbiranja arhivskega gradiva, prisiljeni hitreje sprejemati odločitve glede vrednotenja dokumentarnega gradiva. Spremenjena družbena ureditev, zlasti pa večji red v poslovanju z dokumentarnim gradivom, naj bi omogočili prehod na kadrovske strukture, kot je v arhivih v Zahodni Evropi. To pomeni manjše število zaposlenih z visoko izobrazbo, zato pa večje s srednjo, ki pa jih je treba za delo v arhivih dodatno usposobiti. Na teh delavcih naj bi bilo tudi težišče urejevalnih del. Tak prehod seveda ni mogoč naenkrat, predvsem pa so pogoji zanj dovolj usposobljeni delavci z visoko izobrazbo, torej se vrnemo na vprašanje, o katerem smo že govorili.

OPOMBE

1. Ljubljana, VII-1, marec 1991. — 2. V angleškem prevodu: PIVOT, a turning point in appraisal policy: Reduction of the transfer period in the Public Records Act and the consequences for government administration, The Hague 1991, 16 str. — 3. Uradni list RS, št. 8/90. — 4. Der Archivar 44, 1991, 1, 135-136. — 5. Der Archivar 44, 1991, 3, 457-458. — 6. Hermann Rumschöttel, Bayerische Archive helfen bei der Sicherung der »Stasi-Akten«, Nachrichten aus den Staatlichen Archiven Ba-

yerns, München, Mai 1991, št. 35. — 7. Janus 1990, št. 2; prispevek o komunalnih arhivih v Nemčiji je bil objavljen naknadno v Janusu 1991, št. 1. — 8. Uradni list SRS, št. 34/81; popravek 2/82. — 9. Jože Žontar, Arhivsko izobraževanje v Jugoslaviji s posebnim ozirom na Slovenijo, Arhivi XII, 1989, št. 1-2, str. 16-19 — isti, Šolanje za potrebe arhivov — Ob III. kolokviju komiteja Mednarodnega arhivskega sveta za poklicno izobraževanje, Arhivi XIII, 1990, št. 1-2, str. 125-127.

Razmišljanje ob pričakovanju nove arhivske zakonodaje v Republiki Sloveniji v letu 1991

Peter Pavel Klasinc

Te dni se izteka že drugo leto, odkar smo začeli z razpravami o novi arhivski zakonodaji. Za nami je cela vrsta sestankov in okroglih miz. Izdelanih je bilo mnogo elaboratov, ki smo jih pošiljali na najrazličnejše naslove.

Rezultat vseh teh dosedanjih aktivnosti je končno elaborat Strokovne osnove za pripravo dela Zakona o naravni in kulturni dediščini, ki se nanaša na arhivsko gradivo in na arhive. Pripravil jih je v sodelovanju s posebno komisijo dr. Jože Žontar.

Prav zaradi tega podajam v tem prispevku v okviru rednega posvetovanja Arhivskega društva Slovenije samo nekatera razmišljanja o opisanih in v vabilu na posvetovanje navedenih temah.

Začnem naj z varstvom arhivskega gradiva pred prevzemom v profesionalne arhivske institucije v luči bodoče zakonodaje.

Svoje razmišljanje moram začeti vsekakor pri ugotovitvah in aktivnostih, ki smo jih v preteklih petnajstih letih, posebej pa od leta 1976 naprej, izvajali na mnogih arhivskih posvetovanjih in srečanjih v Sloveniji ali zunaj nje. Med vsemi bi vsaj opozoril, že zaradi zgodovinske avtentičnosti na bolj odmevna posvetovanja, na katerih smo obravnavali problematiko, ki se je nanašala na vprašanje, kaj bi bilo potrebno storiti z arhivskim gradivom pri ustvarjaleh ali imetnikih do trenutka, ko ga prevzamemo v arhivska skladišča pristojnih arhivov.

Po mojem je bila ena od najbolj odmevnih akeij s tega arhivskostrokovnega področja izvedba Okrogle mize o problemih varstva arhivskega gradiva pred prevzemom v arhiv, ki jo je pripravilo Arhivsko društvo Slovenije s predsednikom Marjanom Drnovškom in s Komisijo za gradivo pred prevzemom v arhiv pri Skupnosti arhivov Slovenije, ki jo je, če se prav spomnim, vodil Marjan Zupančič. Okrogla miza je bila organizirana 14. junija 1978 v Mariboru z nad 70 udeleženci iz pristojnih arhivov in arhivov delovnih organizacij. Vsi prispevki in diskusije so bile izdane v posebni publikaciji. V uvodnem referatu te okrogle mize je dr. Jože Žontar opozoril na nekatera vprašanja službe varstva arhivskega gradiva pred prevzemom v arhiv ter v njem dal poudarek problemu opredelitve gradiva